

IN MEMORIAM Dr ĐORĐE M. NIKOLIĆ

Otišao je na Ravnište na Jastrebac da se odmori te da po povratku opet prione poslu; zato nije imao nameru ni da ostane dugo, mesec i po najviše dva, kako je kazao pri odlasku. I eto pred kraj odmora, 9. avgusta 1971. godine, tamo je umro u hotelu Sator i 13. avgusta sahranjen na Novom groblju u Beogradu. Iznenađna smrt otrgla je iz naše sredine preduzimljivog i vrednog radnika koji je ceo svoj vek radio na popularisanju astronomije i punih dvadeset godina posle rata neobično doprinisio razvoju i unapređenju naše vojne geodetske službe.

Dr Đorđe M. Nikolić, astronom, internirac iz Buchenvalda, vojni službenik prve klase geodetske službe u penziji i bivši načelnik odeljenja u Vojno-geografskom institutu, rođen je 18. decembra 1908. godine u Mladenovcu. Posle završene škole u Kragujevcu i Beogradu i gimnazije u Beogradu studirao je astronomske i matematičke nauke na Filozofskom fakultetu u Beogradu a potom u Francuskoj u Strasburgu, gdje je i diplomirao. Doktorirao je u Parizu 1945. godine.

Delatnost dr Đorđa M. Nikolića počinje 1934. godine. Njen početak se upravo poklapa sa osnivanjem Astronomske opservatorije Univerziteta u Beogradu (otvorena 28. V 1934). Đorđe, kao student tada, i saradnik Opservatorije, zajedno sa Pavlom Emanuelom prvi je počeo sa opservacijama na njoj »ure-

divši potpuno instrument tražilac komete za dalji naučni rad«. On učestvuje 1936. g. i u naučnoj ekspediciji koja je sa vrha Avale vršila posmatranja pomračenja Sunca (19. VI 1936) i u vezi s tim posmatranjima dao je opis rada i saopštio rezultate. Drugi domen njegove astronomske delatnosti bio je rad u Astronomskom društvu, kojega je on bio osnivač i prvi predsednik (1934 i 1935) a potom i knjižničar (1936). Celokupno organizovanje rada Društva u ovom početnom periodu bila je briga Đorđeva, posebno je razvio živu akciju na popularisanju astronomske nauke. U tom cilju sa mnogo volje i pretenzija odmah radi i na pokretanju izdavanja stručnog časopisa koji će služiti kao jedan od puteva kojim će se popularisati astronomska nauka! Tako već početkom 1935. g. Društvo počinje da izdaje svoj organ »Saturn« popularnu i stručnu reviju za astronomiju, meteorologiju, geofiziku i geodeziju. »Ovaj časopis izdaje mo uz najveće žrtve iz ljubavi prema astronomiji« kaže redakcijski odbor u prvom broju, a dr Đorđe M. Nikolić, kao njegov urednik (prva četiri broja 1935. g.) piše uvodni članak »Položaj astronomije kod nas i njene potrebe«. On gleda na astronomiju kao nauku koja »igra važnu ulogu u etičkom i duhovnom razvitku naroda«, te se zalaže da je što više približi narodu. To čini objavljivanjem niza članaka iz opšte astronomije, kao »Merkur u perihelu« (1935), »Elementi planetnih putanja« (1935), »O kalendaru« (1936), »Merkur će 11. maja proći ispred Sunca« (1937), »Mlečni put-galaksija« (1938). Radi popularisanja astronomije kao nauke on pribegava i živoj reči; smatrao je da je to put kojim nauka najneposrednije dolazi do onih kojima želi da se predstavi, pa je već od 1935. g. održao niz predavanja u Vinkovcima, u Beogradu, preko radija na teme »Tajne vasionkih svetova« i »Vasiona svet koji nas okružuje«, kao i na prigodnu temu »Totalno pomračenje Meseca od 3. januara 1936. g.« »Logika izlaganja na njegovim predavanjima posebno je privlačila pažnju slušalaca.

Odlaskom u Francusku Đorže u nekoliko menja i tematiku svojih preokupacija, radi na popularisanju jugoslovenske astronomije u inostranstvu. Rad na astronomskoj opservatoriji u Strasburgu i bogata biblioteka ove Opservatorije daju mu bolje podatke o našim starijim astronomima, a posebno o Ruđeru Boškoviću i on odmah nastoji da ih iskoristi. Preko časopisa »Saturn« objavljuje »Priloge za istoriju jugoslovenske astronomije« (1938) u kojem nas upoznaje sa radom naših starijih astronoma počev sa Marinom Getaldićem (Daničić, Odierna, Česmički, Gazolić, Petrić, Pucić, Sagri, Nale, Gradić). Kompletnije po toj tematici »Yougoslaves en Astronomie (XV—XX siècles)« izašlo je na Francuskom u Varšavi (1938). Povodom 150—godišnjice smrti Ruđera Boškovića pojavljuju se i njegovi prvi radovi o ovom našem velikom naučniku i filozofu, kako o časopisu »Saturn« (1937) tako i u raznim stranim časopisima, kao »Ciel et Terre« (1938), »Bulletin du Groupe Polonais Adherent du Comité de l'Académie International d'Histoire des Sciences« (1938) i drugim. Početkom 1939. g. Đorđe prestaje da bude član Astronomskog društva i prekida saradnju u časopisu »Saturn«.

U Francuskoj ga je zatekao i rat 1939. g. Posle objavljivanja mobilizacije i rata Nemačkoj i Đorđa vidimo u uniformi francuskog vojnika, rešenog da i on da svoj prilog borbi protiv nemačkog zavojevača, koji je uzdrmao Evropu. Kao francuski vojnik 1940. g. posle okupacije doživeo je i on sudbinu francuske Armije i zajedno sa francuskim vojnicima (imao je čin podoficira) deli je i u nemačkom zarobljeništvu sve do 1942. g. kada je kao bolestan otpušten i vraćen u Francusku. No sloboda u porobljenoj Francuskoj ni malo nije bila ružičasta, niti je bila dugog veka; već 1943. g. odvođe ga Nemci zajedno sa grupom francuskih patriota u zloglasni logor Buhenvald, gde je ostao sve do oslobođenja u aprilu 1945. g. Svojim držanjem u zarobljeništvu ranije kao i sada u logoru Buhenvald pokazao je punu lju-

bav prema slobodi i mržnju prema nemačkom porobljeništvu, te je kao član organizacije otpora u žicama učestvovao u raznim akcijama, kako u njihovom organizovanju tako i u izvođenju, o čemu se govori lepo u literaturi o akcijama u ovom logoru, gde nije izostalo Đorđevo ime.

Posle oslobođenja iz logora Đorđe se vratio u Francusku 1945. g. da položi još pre rata spremni doktorat. To je i učinio, odbranio je tezu i dobio zvanje doktora matematičkih nauka i početkom 1946. g. vratio se u Jugoslaviju. Po povratku u Jugoslaviju radio je jedno vreme u »Tanjugu« kao prevodilac a potom u Ministarstvu snabdevanja do stupanja u Jugoslavensku armiju 1. aprila 1947. g. u kojoj je ostao sve do penzionisanja krajem 1966. g. Celo vreme službovanja u Armiji proveo je u Vojnogeografskom institutu.

U Vojnogeografskom institutu pred dr Đorđa M. Nikolića su se postavljali brojni odgovorni zadaci. Trebalo je izvršiti potrebne prethodne pripreme i organizovati niz službi koje je rat prekinuo. Geofizička sekcija predratnog Vojnogeografskog instituta, koja je izvodila radove iz domena astronomije (opažanja na Laplasovim tačkama, opažanja na opservatoriji VGI, obavljanje časovne službe), gravimetrije (određivanje ubrzanja Zemljine teže) i geomagnetizma (određivanje elemenata Zemljinog magnetnog polja) sa napadom Nemaca na Jugoslaviju 1941. g. prestala je da radi, ostala je bez kadrova i bez opreme. U posle ratnim prilikama nije bilo lako pripremati kadrove, snabdeti ih novom savremenom opremom i instrumentima i osposobiti sve to za normalno funkcionisanje. Ali Đorđeve organizacione sposobnosti i istrajnosti u radu dovele su do pravih rezultata. Posle nekoliko godina astronomska sekcija VGI je počela da izvodi terenske radove na Laplasovim tačkama sa vrlo dobrim uspehom. Organizovana je i gravimetrijska i geomagnetska sekcija, koje su također popunjene spremnim stručnim kadrovima modernom opremom i instrumentima

i osposobljene za izvođenje terenskih i geomagnetskih radova. Kasnije, od 1963. g. počela je da radi i časovna služba. Time je obnovljena sva ranija delatnost sem opservatorijske koja je posle već velikog dela izvršenih priprema i napuštena definitivno. No pored toga trebalo je uvesti i niz novih službi koje su se pokazale kao neophodne za rad modernih armija posle drugog svet-skog rata. Đorđe je i tu uložio sve svoje znanje i organizacione sposobnosti; organizovao je službu ispitivanja jonosfere i izrade jonosferskih prognoza, kao i službu ispitivanja elektromagnetske provodljivosti zemljišta i osposobio ih za normalan rad.

U periodu neposredno posle rata vrlo je značajan i pedagoški rad dr Đorđa M. Nikolića, koji je bio u ono vreme neobično intezivan i koji je zahtevao mnogo više napora nego danas jer se on nije sastojao samo u održavanju predavanja, već je po posebnim programima trebalo dati i odnosne udžbenike. Koliko je taj rad bio intezivan i naporan najbolje nam govori broj udžbenika koji su izašli u vrlo kratkom vremenskom periodu iz pera dr Đorđa M. Nikolića: Viša matematika I deo Diferencijalni račun (1947), Analitička geometrija (1947), Trigonometrija (1947), Matematika: Aritmetika i algebra (1950), Numeričko računanje (1963). Svi su oni obrađeni vrlo studiozno sa mnogo interesantnih detalja iz primene i istorijskih podataka. U drugim prilikama ovo bi bio rad celog jednog čovečeg veka.

No delatnost dr Đorđa M. Nikolića bila je još šira. On je učestvovao uopšte u rešavanju velikog dela stručne problematike VGI. On je proučavao iskustva u stranim srodnim ustanovama, prenosio ih i nastojao da primeni kod nas. U tom cilju išao je kao delegat u SAD, Englesku, Francusku, Nemačku, Grčku itd. odakle se uvek vraćao sa obiljem materijala i svojih ličnih zapažanja, kao i predloga u vezi sa korišćenjem dostignuća nauke i tehnike i organizacionih novina iz domena delatnosti Instituta. Kao delegat VGI učestvovao je na Generalnoj skup-

štini Međunarodne geodetske i geofizičke skupštine (954), kongresu društva geodetskih inženjera i geometara (1953), kongresima Društva astronoma i matematicara, Međunarodnom simpozijumu o R. J. Boškoviću (1961), Ovde mora posebno da se istakne njegov rad »Ruder Bošković i moderna geodezija« koji predstavlja više jednu dokumentovanu studiju, te prelazi daleko granice uobičajnih referata. U tom smislu značajan je i njegov rad »Sur certaines idées cosmologiques de Ruder Bošković« koji je prezentovan kao referat pvodom 250—godišnjice rođenja ovog velikog naučnika i 200—godišnjice Opservatorije u Breri (1962).

Dr Đorđe M. Nikolić je u posleratnom periodu takođe aktivno učestvovao i u raznim domenima delatnosti van VGI. Sa grupom astronoma učestvovao je pedesetih godina u organizovanju i održavanju predavanja u cilju popularisanja astronomije na Kolarčevom narodnom universitetu, a takođe i svojim prilogom u publikacijama toga Univerziteta iz oblasti astronomije. Nisu izostali ni njegovi radovi u Almanahu Bošković (1952, 1953, 1954). Bio je član redakcije Vojne enciklopedije i napisao niz stručnih članaka u njoj, koji spadaju u vrlo dobro obrađene i sistemacki sređene jedinice. Sarađivao je u stručnom geodetskom časopisu »Geodetska služba« a u poslednje vreme bio je i član redakcije, do prestanka izlaženja. Obavljao je Đorđe i niz društvenih funkcija; bio je više godina član Nacionalnog komiteta za astronomiju pri Akademskom savetu SFR, zatim član Fakultetskog saveta Prirodno-matematičkog fakulteta u Beogradu, kao i član Uprave Astronomske opservatorije. U poslednje vreme posebno se angažovao u radu Udruženja interniraca iz Buhenvalda, te je dao i nekoliko radova sa tematikom iz života i rada u ovom logoru. Kao đak Đorđe je bio najpre član SK Olimpija do 1924. g. a od 1925. član SK Jugoslavija.

Prevodilačkom delatnošću dr Đorđe M. Nikolić počeo je da se bavi već kao student. 1935.g. je štampan njegov prevod Ajnštajnovne knjige »Specijalna i opšta teorija relativiteta«. U poslerat-

nom periodu je prevodio na francuski referate za Generalne skupštine MG i G unije, kao i referate za razne druge druge međunarodne skupove, a dugo vreme je vodio i korespondenciju sa inostranstvom.

Za svoj rad odlikovan je Ordenom zasluga za narod III reda i Ordenom za vojničke zasluge II reda.

Smrću dr Đorđa M. Nikolića nestalo je čoveka koji je celog veka neumorno radio, nesebično zalažući svoje snage kako na svom radnom mestu tako i van njega; čoveka koji je vrlo smelo prilazio problemima i energično istra-

javao u njihovom rešavanju. Ostavio je iza sebe generaciju mlađih stručnjaka na koje je prenosio znanje, radnu energiju i istrajnost. Svima njima on će ostati u dobroj uspomeni. Đorđe će ostati u trajnom sećanju i svih njegovih saradnika kao čovek koji je svu svoju energiju ulagao u unapređenje i održavanje na savremenom nivou nauke i tehnike delatnosti iz domena njegove nadležnosti, kao drug i prijatelj on ne može da se zaboravi.

NEKA JE SLAVA I HVALA DR ĐORĐU M. NIKOLICU!

Nikola E. Radošević

IN MEMORIAM FRANJE BERNE

14 Septembra 1971. god. umro je u Beogradu Berne Franjo, geodeta - savjetnik Savezne geodetske uprave u penziji. Rođen je u Metliki - Slovenija 1901. god.

Gimnaziju i 4 semestra Tehničkog fakulteta završio je u Ljubljani.

Od prvih dana službovanja radi na održavanju premera i katastra zemljišta u Ptuju, Ormožu i Pančevu. Posle završenog premera sreza viraškog 1932. postavljen je za šefa katastarske uprave sa sjedištem u Beogradu. Berne je jedan od pionira katastarske službe u Srbiji.

Za vreme rata radio je u Upravi državnog premera a po oslobođenju u Glavnoj geodetskoj upravi pri Vladi FNRJ odnosno u Saveznoj geodetskoj upravi, gde ga je zatekla i penzija. Radio je i na kolonizaciji boraca u Vojvodini.

Na svim radovima na kojima je radio dolazilo je do izražaja njegovo izuzetno poznavanje poslova i bogato iskustvo, koje je nenametljivo nastojao da prenese na mlađe generacije. Za svoj nesebičan i samopregoran rad, Berne je odlikovan. Bio je jedan od najboljih poznavalaca službe održavanja premera i katastra zemljišta, pa je njegovo učesće kod donošenja zakona, pravilnika i uputstava uvek bilo dragoceno. Berne je celog života saradivao u stručnim geodetskim časopisima i Geodetskom listu. Prevodio je sa nemačkog, sastavljao izvode iz knjiga i časopisa koji

izlaze na strani, sa željom da pruži mogućnost našim stručnjacima da se upoznaju sa saznanjima i dostignućima u struci u drugim zemljama.

Bio je neumoran radnik koji nije znao za nedelju i praznik, rad u struci bio je za njega sadržina života, kojoj je dao sve od sebe.

Imao je divan odnos prema mlađim kolegama, umeo je da im priđe i da ih uputi u pravilnom rešavanju problema, a u svojim zapažanjima bio je jasan i nepogrešiv.

Bio je pun humora i vedrine, kao da mu je to bio jedini odmor u radu.

Njegova smrt teško je pogodila njegovu uzornu suprugu Maru i nas njegove poštovaoce, drugove, prijatelje i saradnike.

D. Bešić

IN MEMORIJAM dipl. inž. SLAVKU BOROVČANINU

20. februara 1972. godine, posle teške i opake bolesti umro je Slavko Borovčanin, dipl. geodet. inženjer, službenik Savezne geodetske uprave.

Pokojni Slavko Borovčanin rodio se u Novom Selu kod Sokolca 6. maja 1929. godine. Geodetsku srednju tehničku školu završio je u Novom Sadu 1949. godine. Diplomirao je na Građevinskom fakultetu — Geodetski otek 1961. godine. Najveći deo svog službovanja proveo je u Zavodu za fotogrametriju, Beograd, kraće vreme u Republičkoj geodetskoj upravi SR Srbije a zadnje 2,5 godine u Saveznoj geodetskoj upravi, na radnom mestu savetnika za geodetske radove za specijalne namene.

Pokojni Slavko Borovčanin rođen je u naprednoj siromašnoj seljačkoj porodici na legendarnoj Romaniji. Bezbrizno dečastvo i mladenačke dane proveo je po zbegovima i pećinama Romanije sa majkom, nejakom braćom i sestrama, bežeći od strahota okupatorskih razaranja, ustaških noževa i četničkih kama.

Kao 12 godišnjak dečak u vrtlogu ratnog haosa našao je dovoljno hrabrosti i snage da kao kurir jedinica NOB, prenosi dragocene podatke o kretanju neprijateljskih snaga, izlažući sebe i svoje najdraže najtežem riziku.

Po završetku rata prionuo je radu i učenju. 1948. godine završio je školu za geodetske pomoćnike u Beogradu, kao stipendista Geodetske uprave pri vladi FNRJ, sa odličnim uspehom. Kao primeran i odličan učenik upisan je na završnu godinu Geodetske srednje tehničke škole u Novom Sadu, koju je završio 1949. god. sa odličnim uspehom.

Pokojni Slavko Borovčanin je prve godine službe proveo na poslovima detaljnog premera i triangulacije. Tokom rada isticao se kao savestan stručnjak, odličan organizator i primeran radnik.

1953. godine upisao se kao redovni student na Građevinski fakultet, ne prekidajući radni odnos. Uz ogromne napore i samoodricanja, radio je u

noćnim smenama na fotogrametrijskim instrumentima kao restitutor da bi preko dana pohađao predavanja i vežbe na fakultetu. Nakon završenih studija kao rukovodilac na raznim radnim mestima u Zavodu za fotogrametriju, Beograd, pokazao je izvanredne rezultate na svakom radnom mestu. Njegov besprekoran odnos

prema saradnicima, izvanredna stručnost i dobro poznavanje problema svoje struke uvrstilo ga je među najzapaženije geodetske stručnjake.

Drug Slavko Borovčanin je bio i vrlo aktivan društveno politički radnik. Član saveza komunista postao je 1948. godine. Radio je aktivno u organizaciji saveza komunista, u sindikalnoj organizaciji, u stručnom društvu SGIGJ, kao i u samoupravnim telima — Upravnom odboru, Savetu — radnih organizacija u kojima je radio. Aktivno je učestvovao u rešavanju svih problema i zadataka, koji su se javljali u sredinama gdje je boravio i unosio je puno entuzijazma da se oni najbolje reše.

Smrću druga Slavka Borovčanina nestao je iz naše sredine jedan vrlo sposoban geodetski inženjer, drug i čovek, kome je bio ideal rad i disciplinovanje izvršenja zadataka, kao i negovanje dobrih drugarskih odnosa. Svetla uspomena na njega sačuvaće se u srcima njegovih saradnika, drugova i poznanika.

SLAVA MU!

Matorčević Dragan — Cvetković Jovan

IN MEMORIJAM RIZI IZETBEGOVIĆU

29. listopada 1971. godine, nakon duge i teške bolesti umro je u Zagrebu, a pokopan na Mirogoju drug Riza Izetbegović, direktor Zavoda za katastar grada Zagreba. Tužna vijest o smrti druga Rize duboko je potresla i ožalostila sve koji su ga poznavali diljem čitave naše zemlje. Njegovom smrću kolektiv Zavoda za katastar grada Zagreba izgubio je odličnog rukovodioca, vrijednog i neumornog radnika i odličnog druga.

Izetbegović A. Riza rođen je 26. prosinca 1912. godine u Bos. Šamcu. Osnovnu školu polazio je u Bos. Šamcu, a 4 razreda srednje škole u Gradačcu i Slavenskom Brodu. U Beogradu je nastavio školovanje u Državnoj tehničkoj srednjoj školi, gdje je diplomirao 1932. godine. Od 1932—1933. radio je na novom premjeru Beograda kao honorarni geometar. Od 1933—1934. odslužio je kadrovski rok u Školi za rez.art. oficire u Sarajevu. Od godine 1934. do godine 1942. radi na novom premjeru u Srbiji kao službenik Ministarstva financija — Odjeljenja katastra i državnih dobara. Godine 1942. dobio je otkaz na službi po diskrecionom pravu ministra. Od tada do 1944. radio je kod ovlaštenog civilnog geometra Paje Pinoa u Zrenjaninu, te rukovodio komesacijom jedne općine od oko 28.000 j. Odavde je stupio u N.O.B.

Aktivan je učesnik na Srijemskom frontu, kao komandir protivtenkovske baterije, te komandant protivtenkovskog divizionara. Dugo ležanje u snijegu, stalno u mokrom, kao rezultat dali su početak dugotrajne i teške bolesti. Zbog stalnih bolova u nogama, tražio je lakšu dužnost u štabu, ali »jer je bio dobar rukovodilac na frontu na navedenim dužnostima ostao je do završetka rata«. Tek pri kraju rata dobio je konja da bi lakše podnosio napore i brže se kretao. Odmah poslije oslobođenja, bolest kao posljedica ratnih napora se pogoršala, te je 1951. godine morao amputirati desnu nogu, a lijeva mu je bila u stalnoj opasnosti.

Nakon završetka rata bio je nastavnik Artiljerijske oficirske škole u Beogradu i Zagrebu. 31. prosinca 1945. demobiliziran je na traženje svoje i civilne vlasti. 1945. godine, dok je bio u Armiji, postao je član S.K. Od 1946. radio je u inspekcijom organu Ministarstva poljoprivrede N.R.H. — Odjela za agrarnu reformu i kolonizaciju. Po prestanku rada ovog Odjela premješten je u Glavnu upravu za melioracije i regulacije rijeka istoga Ministarstva u svojstvu šefa Kadrovskog sektora. Istovremeno vršio je dužnost direktora Srednje škole za melioracije i regulacije »Hidrotehnikuma« u Zagrebu.

Od osnivanja Glavne direkcije za melioracije i regulacije rijeka u Zagrebu 1949. godine do njenog rasformiranja 1949. godine bio je glavni direktor. Od 1952. do 1956. godine je direktor Udruženja vodograđevnih poduzeća Zagreb 1. 10. 1956. dolazi u Narodni odbor grada Zagreba, najprije na dužnost šefa odjela za katastar, zatim direktora za geodetsku i imovinsku službu i šefa Ureda za katastar grada Zagreba. Od 1. 11. 1965. godine je direktor Zavoda za katastar grada Zagreba.

Dolaskom u Narodni odbor grada Zagreba, počinje njegov plodonosan rad u gradu Zagrebu, kojeg je neizmjereno volio. Rukovodio je i organizirao rad 8 ureda za katastar, koji su tada bili pod upravom grada Zagreba. Kao direktor Uprave za geodetsku i imovinsku službu dobio je da organizira nacionalizaciju građevinskog zemljišta. Njegovim prijedlogom otpali su mnogi suvišni podaci za donošenje rješenja o nacionalizaciji građ. zemljišta, a da su rešenja ipak bila potpuna i sposobna za zemljišno-knjižnu provedbu. Na njegove prijedloge i zapažanja donijeta su potrebna tumačenja Zakona o nacionalizaciji. Svojim sistemom rada, organizirao je posao na provođenju predratne agrarne reforme na 10 puta brži način, tako da se ta predratna agrarna reforma, koja se provodila od prvog svjetskog rata, konačno provedla u vrlo kratkom vremenu.

Bio je incijator i jedan od osnivača Komunalnog fonda grada Zagreba. Radio je dane i noći, da bi napravio sistem i način računanja doprinosa od korištenja građ. zemljišta, koji se i danas primjenjuje.

Po dolasku za rukovodioca u bivšem Uredu za katastar grada Zagreba, uvidio je da se grad Zagreb ne može razvijati i izgrađivati bez suvremenih geodetskih podloga. Projektanti, urbanisti i građevinari su tražili geodetske planove i karte. Zato je svu svoju energiju dao na novu izmjeru grada Zagreba. Kakvom upornošću, zalaganjem i voljom je dolazio do novčanih sredstava, znamo samo mi njegovi suradnici.

Smatrao je da grad Zagreb treba da ima takovu geodetsko-katastarsku radnu organizaciju, koja bi mogla zadovoljiti svim potrebama u svakom momentu organa gradske skupštine, radnih organizacija grada Zagreba i samih građana. Zato je odmah dao predlog da se bivši Ured za katastar grada Zagreba i Geodetski zavod grada Zagreba fuzioniraju u jedinstvenu orga-

nizaciju. Nažalost nije doživio takvu integraciju. Danas je to upravo pred završetkom. Zato je postepeno stvarao takvu organizaciju. Dovoljno je reći da je bivši Ured za katastar grada Zagreba, koji je imao oko 30 ljudi, prerastao u Zavod za katastar grada Zagreba sa ukupno 110 ljudi u roku od 7 godina. Stvorio je takvu organizaciju koja je u mogućnosti da zadovolji svim potrebama jednog grada kao što je Zagreb. Tu su Odjel za inženjersku geodeziju, Odjel za kartografiju i reprodukciju, Odsjek za komunalne instalacije, Odsjek za održavanje premjera i katastra zemljišta i Odjel za katastar. Da bi mogao formirati takvu organizaciju, bila je potrebna i zakonska mogućnost. Zato je opet samo drugu Rizi, svojstvenom upornošću radom i voljom, uspjelo da se u Republičkom zakonu o premjeru i katastru zemljišta jedan član formulira tako, da se takve organizacije (zavodi) mogu osnivati u većim gradovima i mjestima. To je bila velika borba i upornost, a rezultat toga jeste da danas u cijeloj Hrvatskoj niču Zavodi za katastar i geodetske poslove i na taj način se omogućuje novim kadrovima zaposlenje, što također treba imati na umu.

Ovaj kratak opis kretanja u službi druga Rize pokazuje samo jedan mali dio njegova rada i njegove ličnosti. On je bio rukovodilac koga su krasile sve komponente, koje jedan rukovodilac treba da ima. Bio je vrlo komunikativan. Imao je odličan refleks, odličnu moć zapažanja i brzog reagiranja. Također je imao odličnu memoriju. Bio je oštar u svojim zahtjevima prema svojim suradnicima. Tražio je na radnom mjestu rad i ništa drugo. Borio se za kvantitet radova ne zapostavljajući kvalitet. U slobodno vrijeme znao se zabavljati i uživati u životu, kojeg je kao nitko volio. Imao je istančan smisao za humor. Velika njegova osobina bila je štednja, a to je tražio i od svakoga. Smatrao je, da je to jedan od važnih elemenata uspjeha jednog kolektiva.

Njegova ljubav je bila njegovo radno mjesto i kolektiv, obitelj: supruga Nadija, sinovi Jadranko i Goran i brat Sukrija. Koga je od njih više volio teško je ocijeniti. Drug Rizo je izgarao na radnom mjestu u pravom smislu te riječi. Mi mladi na njegovom mjestu u takvom stanju bolesti davno bi bili u bolesničkom krevetu. Sa takvim stanjem je dolazio na posao, to je nevjerovatno. Nije se dao u krevet do posljednjeg časa, kao da je predosjećao da se neće više vratiti.

Drug Rizo bio je istaknuti društveno-politički radnik. Bio je predsjednik Savjeta radne zajednice Zavoda za fotogrametriju u Zagrebu, član stručnog savjeta R.G.U. S.R.H.

Bio je aktivan član Društva geodetskih inženjera i geometara.

Za svoj rad odlikovan je Medaljom rada 1950. i ordenom rada sa srebrnim vijencem 1970. godine.

Smrću druga Rize cjelokupna geodetska struka izgubila je savjesnog i pedantnog stručnjaka.

Nama njegovim suradnicima, koji smo s njime radili, ostat će u trajnoj uspomeni. Njegov lik rukovodioca, njegove osobine koje su ga krasile i koje su ga do te visine uzdigle, ostat će kao primjer čovjeka kakav treba da bude u našoj socijalističkoj zajednici naših naroda.

Slava i hvala drugu Rizi!

Vjekoslav Hlad

»O OBAVEŠTENOSTI I NEOBAVEŠTENOSTI«

(Povodom članka Jonatana Pleška-Zagreb, Primjena terestričke fotogrametrije za arhitektonska snimanja u Jugoslaviji, objavljenom u »Geodetskom listu«, broj 10—12 od 1971. god. primljen 6 juna 1972. god.)

Smatram se obaveznim, da radi bolje informisanosti naše stručne javnosti, ukažem kolegi Jonatan Plešku, na materije za arhitektonska snimanja u na svoju primedbu o mojoj »neinformisanosti«, 25—26. aprila 1962. godine održano je u Novom Sadu, Drugo savetovanje o fotogrametriji u Jugoslaviji. Na ovom savetovanju sam dao referat o »Terestričkoj fotogrametriji«, u kome sam obradio domaća i strana iskustva o primeni terestričke fotogrametrije u geodetskim i negeodetskim delatnostima. (Drugo savetovanje o fotogrametriji u Jugoslaviji-Osnovni materijali-Novi Sad 25—26. april 1969. godine, strana 182. do 217.). Pri kraju 194. strane i na 195. strani piše:

»Do Drugog svjetskog rata, geodetskim metodama su snimljeni u našoj zemlji Dioklecijanova palata i Solinske ruševine. Posle rata geodetskim metodama je snimljeno preko 20 istorijskih spomenika, od kojih su najvažniji grad Poreč, Dravograd i Arena u Puli (3).

Fotogrametrijski zavod pri fakultetu u Zagrebu, izvršio je niz snimanja i izradu planova historijskih spomenika. Važniji objekti za koje su izrađeni planovi su: katedrale u Zagrebu i Zadru, komplet uličnih fasada u Labinu, fasada Narodnog pozorišta u Zagrebu, njegovo gledalište, skulptura spomenika-kosturnice u Moslavačkoj gori rad vajara Dušana Džamonje, Arslanagića most kod Trebinja, ulične fasade Kaptola i delova Gornjeg i Donjeg grada u Zagrebu (5).

U Ljubljani je od strane fakulteta snimljeno nekoliko starih zgrada i izrađeni su planovi njihovih fasada. Snimanje je izvršeno za stereoskopsko kartiranje ali je izrada planova izvršena redresiranjem sa izmeštanjem tačaka koje su bile van ravni redresiranja (4).

Izvestan broj kulturnih spomenika snimio je asistent na Građevinskom fakultetu u Beogradu Vojnović Gorica, dipl. ing. Ona je izradila planove spoljnih fasada manastira Studenice i manastira Gračanice, kao i kiklopskog zida Skopske tvrđave.

Zavod za fotogrametriju iz Beograda je snimio 1967. godine zgradu Narodnog pozorišta u Beogradu za potrebe restauracije i izradio planove fasada i potrebnih profila u razmeri 1:50.